

Přídavná jména

Obsahový cíl:

- Žák rozpozná přídavné jméno od jiných slovních druhů
- Je schopen určit, zda je dané slovo ohebné či neohebné
- Zná pojem „shoda přídavného jména s podstatným jménem“
- Je schopen určit stupeň přídavného jména
- Je schopen stupňovat pravidelná přídavná jména
- Je schopen určit pád, číslo, rod, druh a vzor přídavného jména
- Je schopen správně určit, zda ve sporných případech psát „i“ či „y“.

(Pracovní list funguje jako souhrnný materiál pro téma „přídavná jména“ – v závislosti na úrovni studenta či požadavcích pedagoga lze používat jen vybraná cvičení.)

Jazykový cíl:

- Žák je umí používat přídavná jména v odpovídajícím tvaru
- Je schopen stupňovat pravidelná přídavná jména
- Rozumí terminologii týkající se mluvnických kategorií ohebných slov a je schopen ji adekvátně použít

Slovní zásoba:

přídavné jméno, podstatné jméno, ohebná slova, neohebná slova, shodovat se, pád, číslo, rod, vzor, druh, měkký, tvrdý, přivlastňovací, stupeň

Jazykové struktury:

...popisujeme... ...zakroužkujte... ...shoduje se s... ...mění se podle... ...zjistěte...
...doplňte... ...spojte... ...nakreslit... ...podtrhnout... ...zakroužkovat...

Přídavná jména

Co je to přídavné jméno?

Vysoký, žlutou, černé a bratrův jsou přídavná jména. Jsou to **slova, která popisují jiné lidi, věci nebo zvířata**. (Říkají, jaká jsou, dodávají detail). Když odpovídáme na otázky, ve kterých jsou slova **Jaký?, Který** nebo **Čí?**, používáme přídavná jména.

Přídavná jména nemůžou být sama. Můžeme říct: *Mám zelené tričko*. Nebo *Mám tričko*. Ale nemůžeme říct: *Mám zelené*.

1) **Zakroužkujte** přídavná jména v tabulce

kamarád	ahoj	sladké	nový
	kočičí	nevím	vedle
veselý	spí	ona	malá

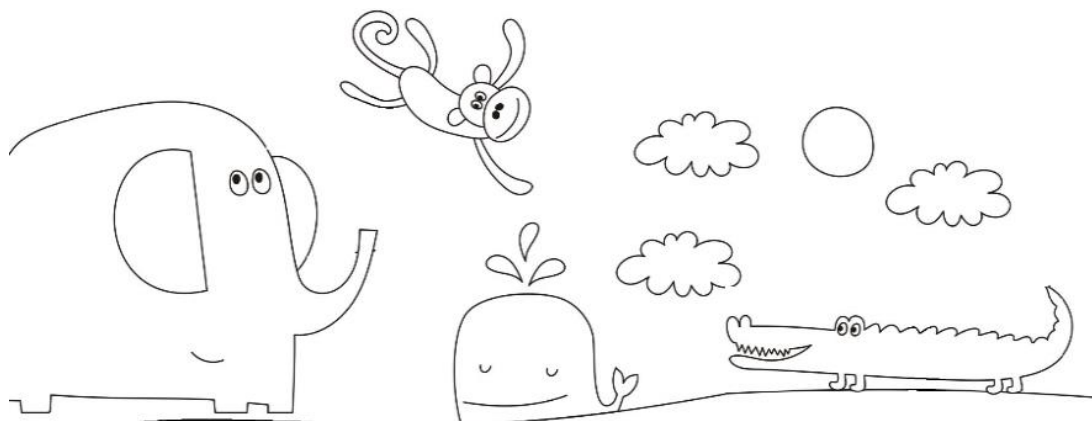

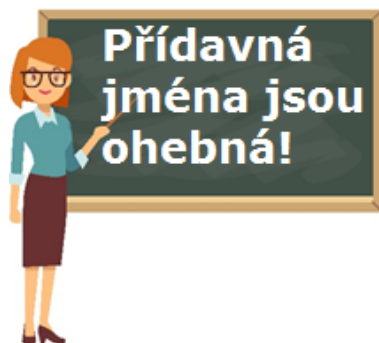
2A) **Přečtěte si text. Najdete v něm 8 přídavných jmen? Podtrhněte je.**

Na obrázku je slon, velryba, opice a krokodýl. Opice skáče vysoko nad mraky. Je hnědá, ale má červený ocas. Velryba je šedivá. Má zavřené oči, možná spí. Zelený krokodýl se směje, asi je veselý. Slon je celý modrý, ale má černé uši.

2B) **Vybarvěte zvířata na obrázku tak, jak bylo popsáno v textu.**

Co to znamená? Přečtěte si text.

V češtině jsou dva druhy slov – **ohebná** a **neohebná**.

U neohebných slov je jedno, kde jsou, kolik jich je, jestli jsou v minulosti nebo v budoucnosti. Vždycky mají stejný tvar.

Třeba slovo *pozdě* je vždycky *pozdě*. Není žádné ~~pozděmu~~ nebo ~~pozděho~~. Vždycky jenom *pozdě*. Slova jako *na*, *protože*, *jako* nebo *často* jsou taky neohebná.

Ohebná slova se mění. Přídavná jména jsou ohebná slova. Takhle se mění třeba přídavné jméno *krásná*: *To je krásná kočka. Mám krásnou kočku. Na stole je váza s krásnými květinami.* Přídavná jména jsou ohebná.

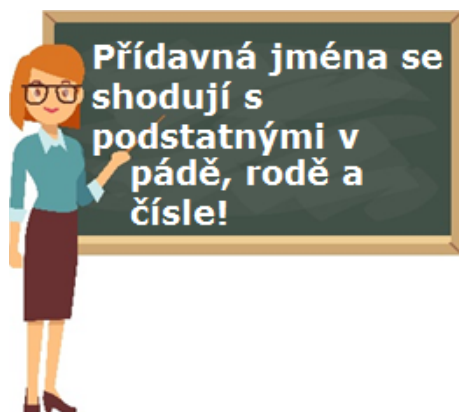
Jak zjistit, jestli je slovo ohebné?

Zkuste se slovem udělat různé věty. Použijte ve větě slova jako *na*, *s*, *v*, *zítra*, *včera*, *my*, *oni*

3) Doplň tabulku. Ke každému slovu napiš, jestli je ohebné (O) nebo neohebné (N).

Veselý	O	ano	
Dolů	N	zítra	
chceme		mléko	
K		červená	
Škola		malý	

Co to znamená? Přečtěte si text.

Když se něco s něčím shoduje, znamená to, že je to v něčem stejné.

Ponožka uprostřed a ponožka úplně nalevo se shodují v barvě – mají stejné barvy.

Přídavná jména a podstatná jména, která k sobě patří (třeba *červená ponožka*) mají stejný pád, rod a číslo.

Přídavná jména se mění podle toho, jaké mají číslo – Jedna **červená** ponožka. Dvě **červené** ponožky. Slovo *ponožka* má jednotné číslo. Slovo *červená* taky – shodují se v čísle.

Přídavná jména se mění podle toho, jaký mají rod – Jedna **červená** ponožka. Jeden **červený** míč. Jedno **černé** štěně. Slovo *míč* je mužského rodu. Slovo *černý* taky. Přídavná jména se mění podle toho, jaký mají pád – To je **červená** ponožka. Mám **červenou** ponožku. Slovo *ponožku* je ve čtvrtém pádu. Slovo *červenou* taky.

Jak zjistit, jaký má přídavné jméno pád, číslo nebo rod?

Mám červenou ponožku.

přídavné jméno
4. pád
rod ženský
číslo jednotné

podstatné jméno
4. pád
rod ženský
číslo jednotné

Přídavné jméno se shoduje s podstatným jménem, ke kterému patří. Mají stejný pád, rod a číslo.

4A) Najděte ve větách přídavné jméno, napište, jaký má pád, číslo a rod

	přídavné jméno	Pád	číslo	rod
Nechce se mi do studené vody.	<i>studené</i>	2.	<i>jednotné</i>	<i>ženský</i>
To jsou moje oblíbené hračky.				
Matěj má modré oči.				
Večer jdeme s mladším bratrem do kina.				

4B) A teď to zkuste bez vět! Napište, jaký mají přídavná jména pád, číslo a rod.

	pád	číslo	Rod
Malými dětmi	7.	množné	střední
Černou mikinu			
Staršímu kamarádovi			
Čokoládového dortu			

Slovo „mít“ má rádo **4. pád**. Ve větě „Mám nového kamaráda.“ jsou slova „nového“ a „kamaráda“ ve 4. pádě.

5) Spojte obrázky a slova.

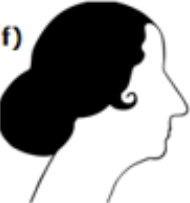
a)

b)

c)

d)

e)

f)

g)

h)

i)

j)

k)

1) čepice	2) sukně	3) vlasy	4) mikina
5) kalhoty	6) oko	7) ponožky	8) tričko
9) bota	10) šaty	11) oči	

6) Jak vypadá Jan? Přečtěte text a nakreslete obrázek.

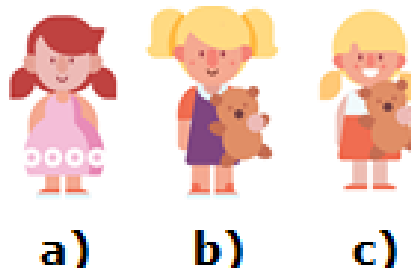

Jan je vysoký. Má černé vlasy a hnědé oči. Na sobě má modré kalhoty, žluté boty a zelené tričko. Má červenou čepici.

7) Která z holek je Zuzka? Přečtěte text a zakroužkujte správné písmeno.

Zuzka má světlé vlasy. V ruce má plyšového medvídka. Nemá oranžovou sukni, ale má oranžové tričko.

Přečtěte si, jak se skloňují přídavná jména ve 4. pádě

Mám:	nového	a	moderního	kamaráda	Rod mužský životný/maskulinum animatum
	nový		moderní	mobil	Rod mužský neživotný/maskulinum inanimatum
	novou		moderní	kamarádku	Rod ženský/femininum
	nové		moderní	štěně	Rod střední neutrum
	nové		moderní	Kamarády a kamarádky	Množné číslo/plurál

8) To jsou Daniel, Filip, Sarah a Natálie. Jaké mají šaty? Jaká mají trička? Jaké mají vlasy? Napište o každém z nich dvě věty.

Daniel

Filip

Sarah

Natálie

Daniel má zelené kalhoty.

Daniel má

Filip má

Filip má

Sarah má

Sarah má

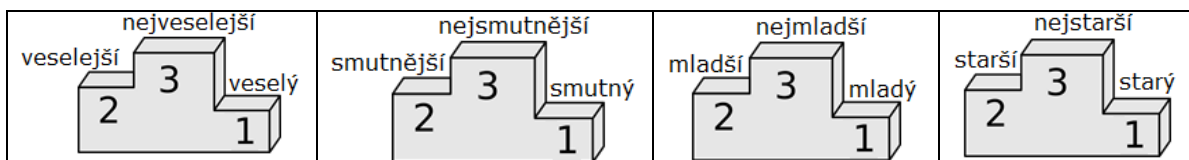
Natálie má

Natálie má

Co to znamená? Přečtěte si text.

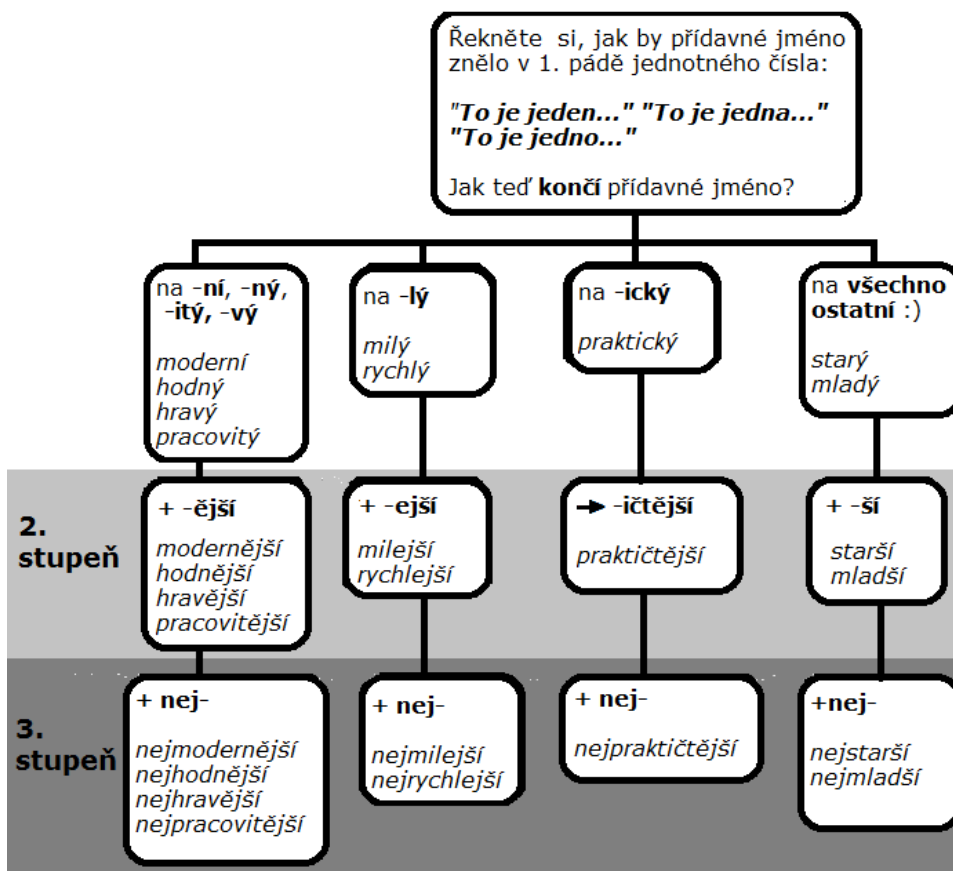
- 1. stupeň** říká, jaký nějaký člověk, zvíře nebo věc je (**hodný** pes).
- 2. stupeň** říká, že ten člověk, zvíře nebo věc víc takový, než ostatní (**hodnější** pes).
- 3. stupeň** říká, že je ten člověk, zvíře nebo věc takový nejvíc ze všech. (**nejhodnější** pes).

9) Podtrhněte přídavná jména v 1. stupni modře, v 2. stupni zeleně a ve 3. stupni červeně.

Letní studenější kočičí nejmenší malý krásnější zlobivý čocková nejteplejší

Jak se dělá druhý a třetí stupeň přídavného jména?

10) **Zakroužkujte** správně napsané přídavné jméno.

veselší	veselější	veselejší
smutší	smutnější	smutnější
nejzlobivnější	nejzlobivější	nejzlobiveší
milejší	milší	milnější
starčí	starejší	starší

11) **Napište větu s přídavným jménem ve správném tvaru.**

Zmrzlina, čokoláda (studený, 2. stupeň)

„Zmrzlina je studenější než čokoláda.“

Dědeček, táta (starý, 2. stupeň)

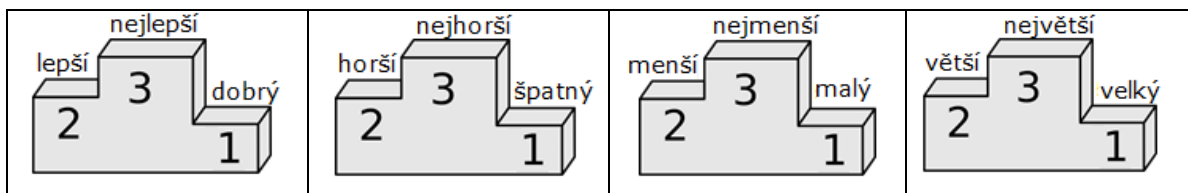
Chleba, guláš (levný, 2. stupeň)

Mikina, tričko (teplý, 2. stupeň)

Gepard (rychlý, 3. stupeň)

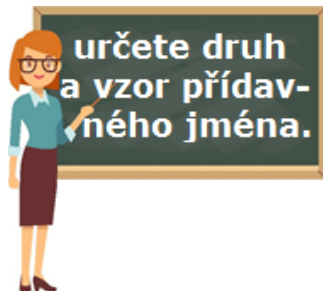
Pozor!

Ne všechna přídavná jména fungují podle těchto pravidel. Slova *dobrý*, *špatný*, *malý* a *velký* jsou nepravidelná. To znamená, že jsou to výjimky, že se tvoří jinak, než ostatní.

12) **Doplňte správná přídavná jména do věty.**

	<p>Kočka je malá. Kůň je v _____. Slon je _____.</p>
	<p>Nosorožec je velký. Vlk je m _____. Králík je n _____.</p>

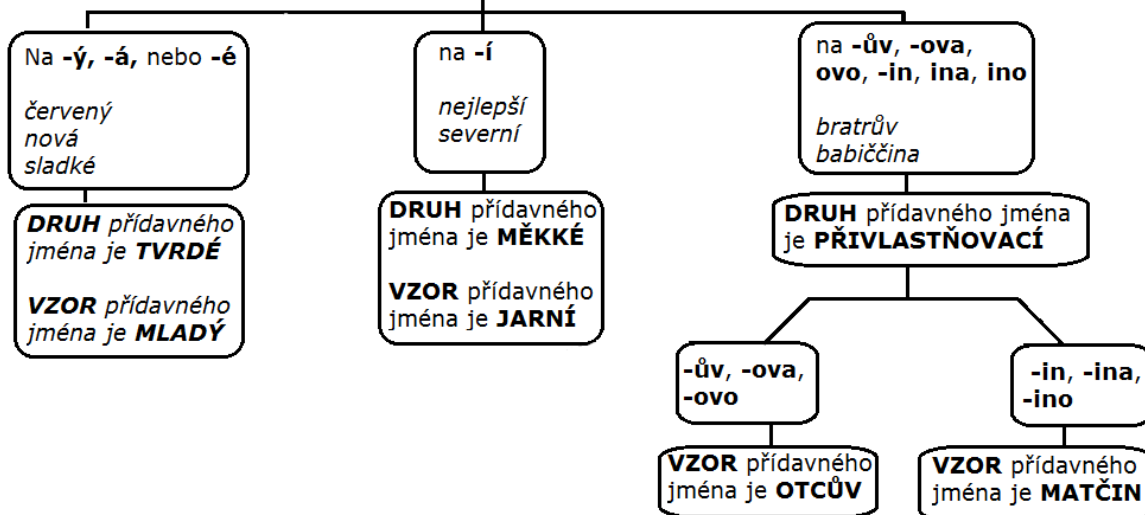

Co to znamená? Přečtěte si text.

Přídavná jména mají **3 druhy** – **tvrdá, měkká a přivlastňovací**. Přídavná jména mají taky **4 vzory** – **mladý, jarní, otcův a matčin**.

Jak poznám, jaký má přídavné jméno druh a vzor?

Řekněte si, jak by přídavné jméno znělo v 1. pádě jednotného čísla
 "To je jeden..." "To je jedna..."
 "To je jedno..."
 Jak teď **končí** přídavné jméno?

13) Přiřaďte přídavná jména ke svým druhům a vzorům.

<p>žluté psí unavenou sluneční kamarádčin dědečkovými roztomilému veselými nejlepšími starší vtipný fialovou spícími tatínkovi černých tancující mladých zelený mladšími sladkou</p>			
<p>Přídavné jméno TVRDÉ vzor MLADÝ <i>zelený</i></p>	<p>Přídavné jméno MĚKKÉ vzor JARNÍ <i>mladší</i></p>	<p>Přídavné jméno PŘIVLASTŇOVACÍ vzor OTCŮV</p>	<p>Přídavné jméno PŘIVLASTŇOVACÍ vzor MATČIN</p>

Co to znamená? Přečtěte si text.

Je to jednoduché! U **přídavných jmen měkkých** se uprostřed slova píše měkké **i**, u **přídavných jmen tvrdých** se píše tvrdé **y**.

Dám si koláč s teplým čajem. Máma si povídá s cizími lidmi.

Pozor!

U slov, která končí na -ými a -ími je na konci vždycky měkké i!

„Pán s bílymi vlasy.“
„Hrát si s mladšími dětmi.“

(Jsou to slova v 7. pádě množného čísla.)

„Na obrázku je Filip s vesel_m bíl_m psem a dvěma ps_mi hračkami.“

Jaké i/y mám doplnit do věty?

„Veselý“ je přídavné jméno **tvrdé**.
„Bílý“ je přídavné jméno **tvrdé**.
„Psí“ je přídavné jméno **měkké**.

Správné doplnění věty:

„Na obrázku je Filip s veselým bílým psem a dvěma psími hračkami.“

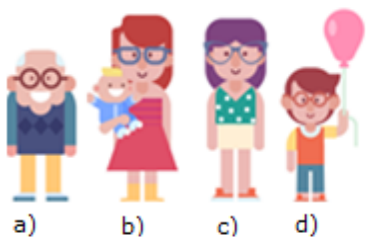

14) Přečtěte si text. Tvrdá přídavná jména podtrhněte. Měkká přídavná jména zakroužkujte.

Na obrázku je Jana, Ota, Tom, Klára a Petr. Klára je paní s růžovými šaty a žlutými botami. Jana je paní v oranžových botách a modrých brýlích, s dlouhými tmavými vlasy. Klára je paní s malým dítětem. Tom je kluk s růžovým balonkem a kulatými brýlemi. Nejstarší je Ota a nejmladší je Petr. Petr je ještě miminko.

15) Kdo je kdo? Spojte obrázky a jména.

Jana _____
Ota _____
Tom _____
Klára _____
Petr _____

Pozor!

I ve tvrdých přídavných jménech se někdy píše měkké i! Ale jenom na konci, ne uprostřed!

Veselí kamarádi, slabí nemocní bojovníci, milí rodiče

Jsou to slova v **1. pádě množného čísla rodu mužského životného**.

**16) Jaké přídavné jméno je napsáno správně (✓) a jaké špatně (x)?
Doplňte tabulku.**

S malými dětmi	x	Milý kamarádi	
Rybí polévka	✓	Milý kamarád	
Psý bouda		Se známím hercem	
Paní v bílých šatech		Zlobivý kluk	

17) Spojte přídavná jména a popisy, které k sobě patří.

1) Staršímu bratrovi	a) 4. pád, množné číslo, mužský rod, vzor mladý, 1. stupeň
2) S nejoblíbenějšími hračkami	b) 2. pád, jednotné číslo, mužský rod, vzor jarní, 2. stupeň
3) Mám rád bramborové knedlíky	c) 1. pád, jednotné číslo, ženský rod, vzor jarní, 2. stupeň
4) Z většího domu	d) 7. pád, množné číslo, ženský rod, vzor jarní, 3. stupeň
5) Byla jsi rychlejší.	e) 3. pád, jednotné číslo, rod mužský, vzor jarní, 2. stupeň

18) Upravte přídavná jména podle zadání.

Vyrobte:

2. stupeň přídavného jména *veselý*.

Ženský rod přídavného jména *hodný*

7. pád množného čísla přídavného jména *zelený*

3. stupeň přídavného jména *starý*

3. pád přídavného jména *letní*

→	
→	
→	
→	
→	

Použité zdroje:

<https://pixabay.com/cs/pono%C5%BEky-oble%C4%8Den%C3%AD-nastavit-24411/>

<https://pixabay.com/cs/%C5%BEena-silueta-design-d%C3%A1ma-vlasy-896672/>

<https://pixabay.com/cs/m%C3%B3da-oble%C4%8Den%C3%AD-svetr-tri%C4%8Dko-top-902657/>

<https://svgsilh.com/image/1073870.html>

<https://pixabay.com/cs/tenisov%C3%A1-obuv-izolovan%C3%BD-%C5%A1ed%C3%A1-304197/>

<https://pixabay.com/cs/k%C5%A1iltovka-baseball-v%C3%AD%C4%8Dko-%C5%A1ed%C3%A1-156528/>

<https://pixabay.com/cs/%C5%A1aty-%C4%8Dern%C3%A1-silueta-oble%C4%8Den%C3%AD-%C5%BEeny-294514/>

<https://pixabay.com/cs/p%C3%B3dium-medaile-olympijsk%C3%BD-sportovn%C3%AD-41242/>

<https://www.shutterstock.com/cs/image-vector/funny-cartoon-coloring-page-301127747?src=library>

<https://www.shutterstock.com/cs/image-vector/group-children-678575854?src=library>

<https://www.shutterstock.com/cs/image-vector/young-female-teacher-on-lesson-blackboard-573565840?src=library>

<https://www.shutterstock.com/cs/image-vector/kids-talking-showing-different-emotions-colorful-342651473?src=library>

<https://www.shutterstock.com/cs/image-vector/cartoon-people-isolated-on-white-male-627930461?src=library>

<https://pixabay.com/cs/zv%C3%AD%C5%99ata-silueta-vlk-slouhad-2755766/>